

HÜSEYİN SERMET İLE AVRUPA'DA BİR TÜRK SANATÇI OLMAK ÜZERİNE

Harika Çocuklar Yasası ile Paris'e okumaya yollanan ve o zamandan beri hayatını bu şehirde sürdüren Devlet Sanatçısı usta piyanist Hüseyin Sermet ile kariyerindeki bol dönemeçli yükseliş macerası ve günümüz Türkiye'sinde klasik müziğin yaşadığı sıkıntıların temeldeki nedenleri üzerine hararetli bir söyleşi gerçekleştirdik.

Güray Başol

guray.basol@andante.com.tr

Fotoğraflar: Mat Hennek

Hüseyin Sermet müzik hayatına nasıl başladı?

Musiki hayatına çocuk yaşta başladım diyebilirim. 7-8 yaşlarındayken müzik kulağım olduğu keşfedildi. Sonrasında babam Cüneyt Sermet evde bir duvar piyanosu olmasını da fırsat bilerek bana piyano dersi aldirmaya karar verdi. Çocukken büyüklerin canını sıkan soruları sormaya başladığımda aldığım cevap hep “18 yaşına geldiğinde öğrenirsin” idi. O yüzden ben de “Musikiyle uğraşmak, piyano çalmak ister misin” diye sorulduğunda hiç düşünmeden “Evet” cevabını verdim. Zira 18 yaşına geldiğimde piyanonun başına geçeceğimi ve her şeyi çalacağımı zannediyordum. Kalyopi Koçifi adında bir hanımefendiden ders almaya başladım. Bir iki ay süreyle de Ergican Saydam’ın talebesi oldum, ancak babamın tayinin-den ötürü Ankara’ya taşındık ve ilkokulu Cebeci’de Ankara Konservatuvarı’nda Ferhunde Erkin’in talebesi olarak bitirdim. O da beni eşi Ulvi Cemal Erkin ile tanıştırdı ve akabinde Harika Çocuklar Yasası kapsamına alındım.

Adnan Bey’den korkup içime kapanmış, hiçbir şey öğrenemiyordum

Bu yasa kapsamına alındıktan sonra eğitim hayatınız ne yönde ilerledi?

İki yıl boyunca bu kanun kapsamında Ulvi Cemal Bey’in ve Ahmed Adnan Bey’in talebesi oldum. Ulvi Cemal Bey ile çalışmalarım son derece rahat ilerliyordu. Ancak Ahmed Adnan Saygun ile olan çalışmalarım çok zor geçmişti. Zira karakteri ile beni korkutuyordu. Adnan Bey’den korkumdan içime kapanmış, hiçbir şey öğrenemiyordum. Akabinde Muammer Sun gizlice devreye girdi ve bana güven verdi. Anlamadığımı zan-nettiğim her konuyu gayet düzgün bir şekilde izah etti ve onun sayesinde Adnan Bey’in karşısında bülbul kesildim, sonra da Gülsin (Onay) ile birlikte Fransa’ya gönderildik.

Geriye dönüp baktığınızda, gittiğiniz bu ülkenin ve çalış-tığınız öğretmenlerin seçimi hakkında neler söylersiniz?

O dönemde dünya Doğu, yani Sovyetler ve Batı, yani ABD olarak iki blok halindeydi. Bu iki süper gücün etrafında toplanmış başka ülkeler vardı. Musiki eğitimi için Moskova, Paris bir de New York’taki Juilliard Müzik Okulu’nun ismi geçiyordu. Amerika çok uzak ve pahalıydı. Rusya’ya gitmek ise çocukları komünist yapar korkusuyla söz konusu bile değildi. Dolayısıyla geriye bir tek Fransa kalıyordu. Zaten Cemal Reşit Rey, Ahmed Adnan Saygun kuşağından tutun İdil Biret, Suna Kan, Verda Erman, Ayşegül Sarıca, herkes Fransa’ya gelip okumuştı. Bir gelenek söz konusuydu. Dolayısıyla Gülsin ve beni de Paris’e gönderdiler. Kimse de fikrimizi sormadı.

Eğitim hayatı için Fransa’ya gelen 13 yaşındaki Hüseyin Sermet o dönemle ilgili neler hatırlıyor?

İlk 2 yılı tam bir kâbustu. Fransızca’yı bilmiyordum. Bana söylenenleri anlamak ve uygulamakta çok zorlanıyordum. Ayrıca Ankara’da bahçesi meyve ağaçlarıyla dolu iki katlı müs-takil bir evden Paris’in 2 odalı köhne bir apartman dairesine yerleşmek kolay olmamıştı. Devamlı gri renkte bir gökyüzünün ve yağmurlu bir havanın egemen olduğu bir ortamda çalışmam gerekiyordu. Ancak 16 yaşına geldiğim andan itibaren rahat-lamaya başladım. O yaştan itibaren Paris’in kültürel ve sosyal kıymetini görmeye başladım.

Benim kilidimi açan Thierry de Brunhoff oldu

Paris’teki eğitim hayatınız ve öğretmenleriniz ile olan çalışmalarınız nasıl ilerliyordu?

Şu anda ismini vermek istemediğim o devrin en meşhur ve önemli piyano öğretmeniyle çalışmaya başladım. Fakat kendisi

kişisel takıntıları sebebiyle piyanonun sadece teknik tarafıyla uğraşarak vakit geçiren bir öğretmendi. Yani karakter olarak benim zıttım bir insandı. Bu hocayla 2-3 yıl çalıştıktan sonra ben tamamen kilitlendim. Bu zor süreç sonrası kilidi açan isim ise Paris’teki École Normale de Musique’de ders veren ünlü piyanist ve hoca Thierry de Brunhoff oldu.

Harika Çocuklar Yasası ile birlikte devlet desteğini alarak Fransa’da eğitim almaya gittiniz. Bu yasanın size sağla-dığı ekonomik yardımın bitmesinden sonra kendinize nasıl bir yol çizdiniz?

17 yaşındayken Ulusal Paris Konservatuvarı’ndan diplo-mamı alıp mezun oldum. Bunun akabinde devlet eğitimimin tamamlandığını ve artık ülkeme dönmem gerektiğini söyledi. Bu noktada ailem haklı olarak devletin bu kadar masrafı sadece piyano eğitimi için mi yaptığını sorgulayarak bu karara karşı çıktılar. Hemen arkasından bursum kesildi ve ailemin olanak-ları ile okumaya ve Fransa’da kalmaya devam ettim. Paris Konservatuvarı’nda yüksek piyano sınıfına yabancı öğrenci olarak kabul edilmem o devirde kanunen yasaktı. Ben de aynı kurumda bir Fransız kemancı arkadaşım ile yüksek oda müziği sınıfına devam ettim. Ayrıca yüksek analiz, armoni, kontrpu-van, bestecilik sınıflarını da tamamladım. Bütün bu derslerin yanında École Normale de Musique de Paris’te “Licence de Con-cert” sınıfından da birincilerin birincisi olarak mezun oldum. Bütün bu başarılar ailemin katkılarıyla oldu. Eğitim hayatıma bakarsak aynı bursla Türkiye’den gelen diğer meslektaşlarıma göre daha kapsamlı ve tamamlanmış bir musiki eğitiminden geçtiğimi söyleyebilirim.

Bundan sonraki eğitim hayatınıza devam etme isteğiniz ve planlarınızdan bahsederek bursunuzu devam ettiremez miydiniz?

Devlet burs vereceği insanı belirlemek ve eğitimini takip et-mek adına bilirkişiler seçiyor ve bu bilirkişilerin kararını uygu-luyor. Benim bursumun devam edip etmeyeceğine karar veren de Necil Kâzım Akses, Ulvi Cemal Erkin, Ahmed Adnan Saygun, Mithat Fenmen gibi önemli kişilerden oluşan bir heyetti. Bu açıdan devleti suçlayamayız zira kararı devlet vermiyor.

Eğitim hayatınızın tamamlanmasından sonra uluslararası yarışmalarda ödüller kazandınız. Bu yarışmalara hazırlık sürecini ve sonrasını bizlerle paylaşır mısınız?

Yarışmaların ve programların seçimi ve hazırlanış süreci tamamen katılacak kişinin hangi bestecileri iyi çaldığıyla ala-kalıdır. Benim katıldığım ilk uluslararası yarışma ünlü Münih Yarışması’dır. Bu yarışmaya 18 yaşında, oda müziğinde beraber çaldığım Fransız kemancı arkadaşım ile oda müziği dalında katıldık ve finale kaldık. O yıl hiçbir derece vermediler.

Bütün yarışmalarda mücadele etmeniz gereken bir mafya-laşma vardır. Ben bunu bize derece vermedikleri için söylemi-

Hüseyin Sermet hocası Thierry de Brunhoff ile.

yorum. Hele benim gençliğimde, daha önce de belirttiğim gibi, dünya iki bloğa bölünmüştü ve her konuda olduğu gibi müzikte de bu iki blok arasında bir yarış söz konusuydu.

Solo piyano olarak ilk katıldığım yarışma ise Ravel'in 100. yaş günü adına ORTF tarafından düzenlenen yarışma oldu. Birinci Christian Zacharias, ikinci Jacques Rouvier üçüncü ise ben oldum. Bu dereceyi aldığımda 19 yaşındaydım. Birincilik ve ikincilik alan piyanistler ise 25-26 yaşlarındalardı. Solo piyano dalında katıldığım ikinci yarışma ise İspanya'nın Santander şehrinde düzenlenen Paloma O'Shea Yarışması olmuştur. Bu yarışmada sadece birinci olmakla kalmadım, yarışma için konulan "En İyi İspanyol Bestecisi Yorumu", "En İyi Çağdaş Besteci Yorumu" gibi tüm ödülleri topladım. 21 yaşında o yarışmaya girmeden önce kendi kendimle iddialaşmış ve kendime söz vermişim. Bu yarışmada birinci olursam hayatı keşfetmeye gidecektim. Gerçekten de yarışmadan sonra dediğimi yaptım ve 23 yaşında evlenerek bu keşfe ciddi olarak başladım (Gülüşmeler).

Öğrenciler hocalarını seçerken özen göstermeliler

Uluslararası yarışmalarda kazanılan başarılar hangi hocalarınızın desteği ile gerçekleşti?

Ferhunde ve Ulvi Cemal Erkin'in çocukluğumdaki destekleri, Paris Konservatuvarı'nda beni üslup olarak zorlamış hocamın yaptıklarının farkına varan babam ve babamın sayesinde Thierry de Brunhoff ile tanışmam ve onunla çalışmaya başlamam bu başarıları ulaşmamı sağlamıştır. Hocam Thierry de Brunhoff rahip olmaya karar verip École Normale'den ayrıldıktan sonra 3 yıl kendi başıma çalışarak Santander'deki Paloma O'Shea Yarışması'nda birinci oldum. Bu yarışma esnasında tesadüfen dinlediğim iki yarışmacı piyanistin çalışmalarını çok beğenmişim. Kendilerine hocalarını sorduğumda Maria Curcio ismini vermişlerdi. Yarışma sonrası kendisiyle tanışıp özellikle pedal kullanımı, tını arayışları üzerinde yoğunlaştık.

Yeri gelmişken genç piyanistlere şöyle bir tavsiyede bulunayım: Dünyada ne kadar iyi seviyede piyano eğitmeni varsa onla-

rın hepsi ile çalıştıklarında çok daha fazla ilerleyeceklerini zannederek hata ediyorlar. Bir eseri birden çok hocala çalışmak, eseri bir bütün olarak anlamaya engel olacaktır. Zira müzisyen olmak için asgari bir bilinç ve fikir sahibi olmak gerekiyor. Bir sesin sizi çağırması gerekir. O sesi siz aramıyorsanız dünyadaki tüm hocalara gitseniz bile kesinlikle bir baltaya sap olamazsınız. Yani hocalar iyi talebe seçmeye ne denli özen gösteriyorlarsa, öğrenciler de hoca seçerken bunun 10 misli özen göstermelidirler.

Türk restoranında piyanist şantörlük yaptım

İspanya'da katıldığınız Santander Yarışması'ndan sonra kariyeriniz nasıl şekillendi?

1976 yılında Santander Yarışması'nda kazandığım dereceler sonrasında 4 yıl boyunca başka hiçbir yarışmaya katılmadım. Çünkü kafamda tatile girmiştim ve günlerimi badminton oynayarak geçiriyordum. Böyle bir hayat yaşayınca evliliğim de sonlandı. 1980'de hayatım ile ilgili kararlar alırken ve Türkiye'de herkes beni unutmuşken ben Paris'te Bosphore isimli Türk restoranında para kazanmak için piyanist şantörlük yapıyordum. O lokantada kazandığım paralar ile İtalya'daki meşhur Busoni Yarışması'na hazırlandım. İster inanın ister inanmayın ama 4 yıl boyunca badminton oynamak dışında hiçbir şey yapmamış bir insan bir buçuk ay çalıştı, gitti ve finale kalıp dördüncü oldu. Hemen arkasından Monako Müzik Akademisi'nde piyano öğretmenliği için açılan sınava katılıp kazandım ve 1980'den 1989'a kadar orada öğretmenlik yaptım. Monako'da öğretmenlik yapmaya başladıktan sonra ilk bir yılını borç ödeyerek geçirdim zira uçan kuşa borçluydum. Borçlarım bittikten sonra da vur patlasın, çal oynasın bir hayata başladım. Ne de olsa serde Türklük var! Hem Türk vatandaşı olduğum için Monako'da öğretmenlikten kazandığım para vergilendirilmiyordu. Gelgelelim bir süre sonra Monako'da yaşadığım yıllarda kendi kendimi gömmekte olduğumun farkına vardım ve hayatım ile ilgili başta türlü arayışlara girdim.

Sağ elinin üç parmağı felçli bir öğrencim olmuştu

Hüseyin Sermet'in Monako'daki eğitimlik hayatı nasıl geçiyordu?

Eğer size kabiliyetli ve yüksek seviyede bir öğrenci gelirse onunla yol almanız çok kolaydır. Hayatımda benim hoca olarak en büyük başarıım, o devirde Monako'da öğrencim olan İsveçli bir kızdır. O kızın sağ elinin üç parmağı felçliydi ve piyano çalmayı çok arzuluyordu. Bu fiziksel zorluğunu göze alarak kendisine piyano öğrettim ve bu kızı Mozart sonat çalma seviyesine getirdim. Bu ancak saygı ve sevgiyle başarılacak bir şeydir.

Hüseyin Sermet Auvdis Valois etiketiyle çıkardığı Ravel'in piyano eserleri kaydı için La Nouvelle Académie du Disque'ten 1997'de "Palmares des Palmares" (Seçilmişlerin Seçilmiş) sertifikası almıştı.

Hüseyin Sermet ile Japon şef Naoto Otomo Tokyo Senfoni Orkestrası konseri öncesi Bartók'un 3. Piyano Konçertosu'nun notalarını gözden geçiriyorlar (2000).

Sadece musikiye olan istidattan bahsedemeyiz. Ayrıca iki Japon öğrencim iki ayrı uluslararası yarışmada birincilik kazandılar.

Uluslararası yarışmalarda milliyetinizin önemli olduğunu düşünüyor musunuz?

Daha önce de söylediğim gibi dünya iki bloğa ayrılmıştı. Bu iki blokta yer alan ülkelerin dışında bir yarışmaya Türk olarak katıldığınız zaman elbette yabancı ot gibi yapayalnızdınız. Malum, hiçbir zaman yabancı bir ülkenin vatandaşlığını taşımadım ve taşımamaktayım. Dolayısıyla 1983'te Kraliçe Elisabeth Yarışması'na ve 1985'te Geza Anda Yarışması'na elbette Türk vatandaşı olarak katıldım. Arkamda hiçbir destek yoktu. Bu yüzden de aldığım dereceler bir anlamda daha da kıymetlidir.

Özellikle Kraliçe Elisabeth Yarışması'nda aldığım sekizincilik tamamen içler acısı bir durumdur. Çünkü çalışım sekizinci olmayı hak etmiyordu. O yarışmada üçüncülük ilâ altıncılık arasında bir derece almış olsaydım daha doğru bir netice olurdu. Dikkat edin birincilik veya ikincilik hak ettiğimi iddia etmiyorum. Aynı yarışmaya Hüseyin Sermet, Alman, Fransız veya Rus olarak katılmış olsaydı o devirde başka bir netice almış olurdum. Ben durumdan şikâyet etmiyorum, sadece olayı müşahade ediyorum.

Uluslararası yarışmalara katılmanız konusunda öğretmenleriniz size destek oluyor muydu?

1976'ya kadarki dönemde uluslararası yarışmalara resmî kontrol altında katıldım. Sonrasında tamamen kendi aldığım kararlar, dalga geçercesine, vurdumduymaz bir şekilde yarışmalara katılma kararı aldım.

Ben Bartók değilim

Hüseyin Sermet'in piyanist kimliği dışında besteci kimliğini de biliyoruz. Bestecilik çalışmalarınız ile ilgili neler anlatabilirsiniz?

Hüseyin Sermet de her insan gibi doğumundan ölümüne kadar bir evrimden geçiyor. Dolayısıyla çalışmalarım gidebileceği yere kadar gidecek. Genç yaşta bir yaylı dörtlüsü bestelemeye karar verdim. O eser ile de Lili Boulanger Beste Yarışması'nda birincilik kazandım. O yaşta yaylı dörtlüsü gibi zor bir formasyonda böyle bir netice alınca aslında çok sevinmeniz gerekir. İlk önce aldığım neticeye elbette ki çok sevindim ama aradan birkaç ay geçince depresyona girdim. Çünkü o genç yaşta bestelediğim bu yaylı sazlar dörtlüsünün Béla Bartók'un altı yaylı sazlar dörtlüsüne çok benzediğini, adeta bu altı esere ilave olarak yedincisini bestelediğimi fark ettim. Yani Hüseyin Sermet'in daha kendi üslubunu bulamadığının farkına vardım ve bundan dolayı da büyük ıstırap çektim. Eğer sevindiğim o noktada kalmış olsaydım Hüseyin Sermet olamayacaktım. Kariyerine devam edemeyip silinen bestecilerden biri olacaktım. Bartók'a hayranlığım bir yana, ben Bartók değilim. Ben Hüseyin Sermet olmak ile mükellefim. Bir insanlık borcu ve serüveni olarak bu böyle olmalıdır. Bunun farkına varınca da beste yapmayı bıraktım.

Kendi üslubumu bulmaya başladığımda beste serüvenine yeniden geri döndüm. Üslubumu bulmak için gerekli alt yapıyı kurduğuma inanıyorum. Bu alt yapı nedir diye sorarsanız, bugün klasik müzik dünyasındaki bestecilerin kendi öz folklor müziklerinden, yani kendi kültürlerinden yola çıktıklarını görürsünüz ki biz Türkler inanılmaz bir kültürel mirasa sahibiz. Ama bunun farkında değiliz, zira Türkiye'de bütün kafalar müstemlekeleşmiş, yani bir kesim insanımızda bilinçsiz derecede Batı hayranlığı mevcut. Burada Batı'nın yaptığı her şeyi salt doğru zannedip kendi yaptıklarını hor gören bir zihniyetten bahsediyorum. Şu anda Türkiye'de yaşadığımız siyasi kavgalar da bütün bunların neticesinde ortaya çıkmıştır. Kökler, temeller, aslında çok başka yerlerde ama günün birinde yuvarlanmakta olan bu taş ister istemez yuvasını bulacaktır.

**RÖY
BENSON**
GEWA
Winds

**german engineered
wind instruments**

www.cangozmuzik.com.tr | www.enstrumanworld.com

Üslup açısından da belli bir yere geldiğimi düşünüyorum. Önemli olan o noktaya geldikten sonra da kendi kültürümüzü evrensel bir şekilde yansıtabilmektir. Yani Hüseyin Sermet'in veya herhangi bir Türk bestecinin eserleri Pekin, New York, Berlin veya Paris'te çalındığı zaman aynı şekilde dinleyiciye hitap edebilmeli. Evrensel olmadığı takdirde yani bazı bestecilerimiz gibi ud, kanun yerine klarinet, obua kullanıp da iki üç basit armoni yazarak çok sesli musiki yaptım dersiniz ancak gülünç olursunuz. Ona da bestecilik denmez, kötü aranjörlük denir. Bu tarz aranjörlükten kaçmak isteyen bazı besteciler de on iki ton, atonal gibi sistemlere yöneliyorlar. Üslup ne olursa olsun, ister atonal veya on iki ton, ister modal veya tonal, mühim mesele kendi kültürümüzü ve zenginliğimizi evrensel bir şekilde yansıtabilmektir.

Besteci olarak kendi karakterini ve yazısını bulduğunu söyleyen Hüseyin Sermet'in eserlerini neden Türkiye'de sıkça duyuyoruz?

Türkiye'de de her ülkede olduğu gibi çeşitli gruplaşmalar var. Allaha şükür ben hiçbir gruplaşmanın içinde olmadım ve olmayacağım. Zaten Türkiye'de sanat politikalarının A'dan Z'ye değişmesi gerekiyor. Şu anda Türkiye'deki TÜSAK kavgaları da bundan kaynaklanıyor. Türkiye'de bazı konular o kadar suistimal edilmiştir ki... Mühim olan kaç yapayım derken göz çıkarılmamasıdır.

Şu anda bir kesim hiçbir şeyin değişmemesi gerektiğini savunuyor, diğer bir kesim ise kökten bir değişim istiyor. Değişmesi gereken konular tartışmasız vardır. Hiçbir şeyin değişmesini savunmuyorum, zira bu çok yanlış bir davranış olurdu. Mesela Türkiye'de devlet senfoni orkestraları kaç besteciye kaç eser sipariş etmiştir? Kaç çağdaş Türk veya yabancı besteci eseri seslendirmiştir? Türkiye'de orkestraların Türk veya yabancı bestecileri destekleyen bir sanat politikası var mıdır? Yoktur. Kişisel ilişkiler tahsis ederek eserlerinizi programa alabilirsiniz. Ben ise asla bu tarz ilişkilerin içinde olmadım ve olmayacağım. Zira bu şekilde olduğu sürece ne kadar kıfayetsiz insan varsa kendilerini düzene dâhil edebilmeleri adına insan ilişkilerini kullanarak eserlerini çaldırıyorlar çünkü onların başka çareleri yok.

Türkiye'de var olan bu tarz sanat politikaları değişir ise Hüseyin Sermet'in eserleri daha çok çalınmaya başlanır. Türkiye'de bestecilik, icracılık konusunda çok başarılı meslek-

taşlarım da var, isim zikretmek istemiyorum ancak maalesef bu şekilde davranan insanlar yüzünden kurunun yanında yaş da yanyor ve onlar da zan altında kalıyorlar. İnsanlar kendi işlerini bu şekilde yürüttükleri sürece Türkiye'ye kötülük yapıyorlar, esas buna üzüliyorum.

Yurt dışında yaşayan bir sanatçı olarak Hüseyin Sermet Atatürk devrimlerinin önemli bir kolu olan sanat devrimine baktığında ülkesini ne durumda görüyor? Atatürk sizce şu andaki müzik seviyesini mi öngörmüştü?

Türkiye'de yapılan Batı müziğinden bahsediyorsak eğer dünya standartlarının altında olduğunu düşünüyorum. Önce oturma orkestralarımızın eserleri nasıl icra ettiklerine bakalım, o orkestraları Avrupa'nın vasat orkestraları ile karşılaştıralım, ondan sonra oturup konuşalım. Akabinde operanın, koronun, balenin haline bakalım. Elbette bütün bu kurumlarda son derece kabiliyetli düzgün insanlar mevcut ancak sistemsizlikten ötürü onlar da çaresiz kalıyorlar. Türkiye'de eğer bu konular da kalite istiyorsak sistemin muhakkak değişmesi gerekiyor. Sistem değişmediği sürece biz aynı şeyleri konuşur, sıkıntılı insan taklidi yapmaya devam ederiz. Taklit ederiz diyorum zira Türkiye'de bugün hangi sanatçıya durumunu sorsanız halinden şikâyetçi olacaktır. Kendisi esasen Atatürkçüdür ve Atatürk'ün getirmek istediği muasır medeniyetler seviyesine ulaşmak için mücadele ediyordur ancak bizim bundan haberimiz yoktur.

Aslında Atatürk'ün sevdiği müzik Klasik Türk Müziği olmasına rağmen, muasır medeniyetler seviyesine erişmek için Klasik Batı Müziği'ni hedef göstermiştir. Modernleşme süreci içerisinde Türkiye Cumhuriyeti baleler, senfonik orkestralar, operalar kurdu. Şimdi bunların seviyelerinin Cumhuriyet kurulduğundan beri olması gereken seviyeye neden gelmediğini ve bu seviyeye ulaşmak için neler yapılması gerektiğini tartışmamızın zamanı geldi.

Bu ülkeden adam olmaz gibi laflar üretip üzüyor taklidi yapıyorlar

Kendini Atatürkçü ilan eden kimi sanatçılar ülkelerinin kendilerine yeterli gelmediğini belirterek yurt dışında yaşama hayallerinden bahsederler. Yurt dışında yaşayan bir Türk sanatçı olarak onlara ne söylemek istersiniz?

Genellikle büyük şehirlerimizde ikamet eden bu tarz beyaz

Türkler müstemlekeleşmiş kafalarıyla hep bu ülkeden adam olmaz gibi laflar üretip üzüyor taklidi yapıyorlar. Ben bu tarz insanların iki arada bir dereye kaldıklarını ve fikren hiçbir bal-taya sap olamadıklarını düşünüyorum. Kendilerini aydın gören ama aydın olmaktan hayli uzak bu insanlar ile bir arpa boyu yol gidemeyiz. Fikren varlıkları ile yoklukları belli olmayan bu insanlar değişmekte olan sistem tamamen yerine oturduğunda ortadan kaybolacaklar. Bunun için panik olmuş durumdalar. Eğer gerçek sanatçı, aydın olsalardı biz her şeyi kötü yapıyoruz söylemiyle yola çıkmazlardı. Yaptıkları işin kötü kısımlarını bulup bunu nasıl düzeltebileceklerini sorgularlardı.

Böyle ağlaşan insanlara önerim şudur: Eğer Türkiye bu kadar bedbaht ve kötü durumdaysa elinizdeki mal varlığını satın, yurt dışına yerleşin ve boyunuzun ölçüsünü alın. Bu insanların yurt dışında varlık gösterebilmelerini düşünmek abesle iştigal olur. Kendi sabit fikirlerinin esiri olup faşizan yazılar yazarak ne siyasi ne sanatsal hiçbir fikre hizmet edemezsiniz. Bizim yapmamız gereken Türkiye’de gerçekleri konuşmaktır. Hüseyin Sermet niye Türkiye’den kâfi davet almıyor sorusunun cevabını yeterince verdiğimi zannediyorum. “Doğru söyleyeni değil dokuz köyden doksan dokuz köyden kovarlar”.

Arsu Güzel Sanatlar ve MİAM’da ders veriyor

1991 yılında devlet sanatçısı olduktan sonra Türkiye’ye konser vermeye düzenli olarak geliyorsunuz. Bu süreç içerisinde genç Türk piyanistleri dinleme imkânınız oldu mu?

Devlet sanatçısı olduğum 1991 yılından bu yana iki tane İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı’nda, bir tane Bilkent Üniversitesi Müzik Bölümü’nde, bir tane İzmir’de, iki tane MİAM’da, bir tane Antalya Piyano Festivali’nde ve iki tane de Arsu Güzel Sanatlar Akademisi’nde ustalık sınıfı yönettim. Arsu

Akademi’nin kurucuları Ani ve Çağlar Arsu beni MİAM Müdürü Şehvar Beşiroğlu ile tanıştırdılar. Bunun üzerine Arsu Güzel Sanatlar ve MİAM’da ders vermeye başladım. Şehvar Hanım’a çok teşekkür ediyorum zira resmî olarak sebebini bilmediğim ancak gayri resmî olarak tahmin ettiğim bir eksikliği kendisi tamamladı. Türkiye’de bir üniversite ilk defa beni muntazam olarak davet ederek tecrübelerimi öğrenciler ile paylaşmamı istedi.

Şehvar Hanım öz musikimizi bildiği gibi Klasik Batı Müziği konusunda da çok bilgili bir akademisyendir. Yani bir açıdan benden daha komple bir meslektaşır. Şehvar Hanım’a Klasik Batı Müziği’nden bahsettiğimiz zaman Barok’tan günümüze derin bir bilgiye sahip. Ancak bana makamları sorarsanız bu konuda uzman değilim. Ayrıca MİAM’da geleneksel sazlarımızı çok iyi şekilde icra eden arkadaşlar ile çalışma gerçekleştirmeyi düşünüyorum ve bu çalışmaların neticelerini de bestelerime inşallah yansıtaacağım. Kalkınan ülkelere bakarsak Çin, Japonya, Kore kendi yöresel musikilerine çok önem veriyorlar ki bunun altını bilhassa çizmek isterim.

Gerçekleştirdiği çalışmalardan sonra Hüseyin Sermet Türkiye’deki piyanistlerin seviyesini ve kapasitesini nasıl buluyor?

Türkiye’de ciddi bir kapasite olduğunu her gidişimde müşahede ediyorum. Avrupa’ya kıyasla yetenek ve çalış açısından en ufak bir eksikimiz yok hatta fazlamız var. Bununla beraber zihniyet olarak korkunç eksiklerimiz ve komplekslerimiz var. Elbette çok iyi çalışan eğitmenlerimiz mevcut, ancak kötü sistem ve yeterince kapasiteleri olmayan öğretmenlerin öğrencileri üzerinde estirdikleri korku çok büyük bir sıkıntı yaratıyor. Ayrıca ailelerin kendi çocuklarını başkalarının çocuklarıyla kıyaslaması, çocuklarını koruma adına onlara fazla sahip çıkmaları özgüveni eksik, iş bitirici olamayan çocuklar yaratıyor. Sistemdeki bu tarz bozuklulardan ötürü sağlam netice almak mümkün olamaz.

Portunus
PORT SPARES & SERVICES

Portunus Liman Hizmetleri ve Yedek Parça www.portunus.com

Siz ayrıca barış için sahneye çıkan bir sanatçısınız. Bu yöndeki çalışmalarınızdan da bahseder misiniz?

İnsanoğlu sanki ikilem yaratma üzerine kurulmuş bir yaratık. Bu ikilimler insanı bir nevi düşünmeye de itiyor. Din savaşlarından tutun mezhep savaşlarına kadar dünya yüzyıllardır hep savaş halinde. Ben eğer bir sanatçıysam inandığım bir kavram için mücadele etmek ile mükellefim. O kavram da benim için barıştır. Bu yüzden ADAP'ın (Barış için Birleşmiş Sanatçılar Derneği) kurucusu ve eş başkanıyım. Her fırsatta dernekte bulunan diğer arkadaşlar ile birlikte konser vermeyi bir insanî görev olarak görüyorum.

Türkiye'deki güncel siyasetin sanat dünyasına ilgisini nasıl görüyorsunuz? Sizce sanat Türkiye'de ne yöne doğru gidiyor?

Türkiye Cumhuriyeti 1923 yılında Mustafa Kemal Atatürk tarafından kuruldu. Muasır medeniyet seviyesi olarak da sanatta Çoksesli Batı Müziği hedef gösterildi. Ama maalesef Türkiye Cumhuriyeti'nde İsmet İnönü'den bu yana Klasik Müzik ile ilgilenen, çalgı çalan siyasetçi olmadı. Avrupa tarihine bakarsak birçok başbakan ve bakanın amatör dahi olsa orkestra şefliği yaptığını, piyano çaldığını görüyoruz. Ama ben lafın gelişi Turgut Özal'ın piyano çaldığını, Süleyman Demirel'in orkestra yönettiğini hatırlamıyorum. Açıkçası Türkiye'de siyaset ve sanat arasında ciddi bir kopukluk olduğundan bahsedebiliriz. Dolayısıyla Türkiye Cumhuriyeti şu anda bir hesaplaşma sürecinde ve ben bu süreci çok sağlıklı buluyorum. Nedeni ise biz Türküz, kökenimiz Asya'da. Dolayısıyla Türkler durup dururken Fransız, İngiliz, Alman olamaz, olmamalı da. Onlara özenmemeli, Türk olarak kalıp kendi kültürümüzü ve değerlerimizi evrensel bir şekilde sunmanın yollarını bulmalıyız. Bizde gerçek anlamda aydın, entelektüel kesim olsaydı bu değişime katkıda bulunurlardı.

Şu anda maalesef iki taraf da bir kör dövüşü içerisinde ve umuyorum bunun sonunda doğru yolu buluruz. Bu doğru yol ise, ne belli bir kuşağın savunduğu 1960-2000 yılları arasında yaşadığımız istibdat, ne utanç verici 6-7 Eylül olayları ve Varlık Vergisi, ne Trakya'da Musevi vatandaşlarımıza yapılan eziyetler, ne de Dersim faciasıdır. Gerek Alevilerin hakları, gerek azınlıkların haklarını taraf tutmadan masaya yatırarak samimi bir şekilde konuşalım ve barışalım ki bir daha aynı hataları işlemeyen, hep beraber aydınlık bir geleceğe doğru sanatsal ve siyasî birliktelik içerisinde, özgüvenle yürüyebeelim. Biz sanatçılar da aklın yolundan giderek bunları konuşmalı ve katkıda bulunmalıyız.

Hüseyin Sermet'in kayıtları ve aldığı ödülleri

ERATO

- * Schubert dört el için piyano eserleri (Maria João Pirès ile birlikte) Altın Diyapazon ve Choc müzik ödülü aldı.
- * Rahmaninof Si Bemol minör Sonat, Op. 36, No. 2 ve Etudes Tableaux (Op. 39)
- * Beethoven Do Majör Sonat, Op. 23, No. 21, "Waldstein" / Fa Diyez Majör Sonat, Op. 78, No. 24, "A Thérèse" / Re minör Fırtına Sonatı, Op. 31

AUVIDIS

- * Saint-Saëns oda müziği eserleri
- * Alkan piyano eserleri Altın Diyapazon aldı.
- * Alkan oda müziği eserleri Altın Diyapazon aldı.
- * Hahn dört el piyano ve iki piyano için eserler (Kun Woo Paik ile birlikte) Altın Diyapazon aldı.
- * Schmitt Senfoni Konçertant (Monte Carlo Orkestrası ve David Robertson ile birlikte) Altın Diyapazon, l'Académie du disque Büyük Ödülü ve Uluslararası Eleştiri Ödülü aldı.
- * Alkan dört el piyano ve iki piyano için eserler (Kun Woo Paik ile birlikte) Altın Diyapazon aldı.
- * Paul Hindemith Ludus Tonalis ve Süit 1922, Op. 26 (Montreux Festivali'nden canlı kayıt) 5 Diyapazon aldı.
- * Ravel piyano eserleri serisi no. 1 Altın Diyapazon ve l'Académie du disque Büyük Ödülü aldı.
- * Magnard viyolonsel ve piyano için La Majör Sonat, Op. 20 / Fa Majör Keman, Viyolonsel ve Piyano Üçlüsü, Op. 18 (Régis Pasquier ve Xavier Phillips ile birlikte) 5 Diyapazon; ffff Télérampa ve l'Académie du disque Büyük Ödülü aldı.

HARMONIA MUNDI

- * Schnittke viyolonsel ve piyano için sonatlar
- * Prokofiyef eserleri (Xavier Phillips ile birlikte)
- * Şostakoviç eserleri Choc Müzik Ödülü ve 5 Altın Diyapazon aldı.

NAÏVE AUVIDIS

- * Alkan dört el piyano eserleri (Jean Claude Pennetier ile birlikte) 5 Diyapazon ödülü aldı.
- * Ravel piyano konçertoları (Lyon Orkestrası ve Emmanuel Krivine ile birlikte) 5 Diyapazon ödülü aldı.
- * Bartók 3 No.'lu Piyano Konçertosu (Tokyo Senfoni Orkestrası ve Naoto Otomo ile birlikte) ffff Télérampa ve 5 Diyapazon ödülü aldı.
- * Liszt Si minör Sonat ve diğer piyano eserleri Choc Dünya Müziği ödülü, 5 Diyapazon ve 4 Variations Classica ödülü aldı.

Kaynak: Harrison Parrott, Mart 2015